

**Siber Âlemin Avatar Çocukları
İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği
Doç. Dr. Tolga Arıcağ, İstanbul 2015, Remzi Kitapevi,
1. Basım, 111 s., ISBN 978-975-14-1674-2**

Avatar Children of the Cyber Realm: The Present and Future of the
Internet and Youth Relationship

E. Aybala DÖNMEZ

Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe
ve Din Bilimleri ABD., Antalya, E-posta: aybaladnmez@gmail.com, Orcid ID:
0000-0002-5593-800X

Makale Bilgisi	Article Information
Makale Türü – Article Type	Kitap İncelemesi / Book Review
Geliř Tarihi – Date Received	19 Nisan / April 2021
Kabul Tarihi – Date Accepted	23 Haziran / June 2021
Yayın Tarihi – Date Published	25 Haziran / June 2021
Yayın Sezonu	Nisan – Mayıs– Haziran
Pub Date Season	April – May – June

Atıf / Cite as: Dönmez, E. A. (2021). Siber Âlemin Avatar Çocukları İnternet ve
Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği. Turkish Academic Research Review, 6 (2),
798-804. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr/issue/62824/921364>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal
içermedięi teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees
and confirmed to include no plagiarism. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tarr>

Copyright © Published by Mehmet řAHİN Since 2016- Akdeniz University,
Faculty of Theology, Antalya, 07058 Turkey. All rights reserved.

Siber Âlemin Avatar Çocukları İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği

E. Aybala DÖNMEZ

Öz

Bu çalışmada, Arıcak'ın kaleme aldığı "Siber Âlemin Avatar Çocukları: İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği" adlı kitabın incelenmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle, bu çalışma ile daha çok kişinin bu kitaptan haberdar olması ile alana katkı yapılması hedeflenmektedir. Bu incelenme sistematik olarak yapılmaya çalışılarak okuyucuya kitap içeriği ile ilgili kuramsal olarak bütünleştirilmiş bilgi verilmeye çalışılmıştır. Arıcak, kitabın bölümlerinde; "İnternet çağının" ne olduğuna, bu çağı diğer çağlardan farklı kılan özelliklerine, İnternet ile birey, aile ve eğitim ilişkisine, İnternetin problemleri ve kötü kullanımına değinmektedir. Sonsöz olarak da kitapta gençlerin bedeni fiziksel geçeklikte ruhu siber uzayda olan avatarlara dönüşmesine yönelik korkularını okuyucuya aktarmaktadır. Yazar, bu kitap ile İnternetin pek çok getirisinin olmasıyla beraber gençlerde neleri götürdüğünü, İnternetin problemleri kullanımı nasıl azaltılabileceğini ve gençlerin İnternetin kötü etkisinden nasıl korunabileceğini okuyucuya sorgulatmaktadır. Bu kitap ile İnternetin bu genç kuşağa etkisi daha fazla ve daha farklı olduğunu, bu kuşak için daha iyi ne yapılabileceğini gösterilmektedir. Elbet bu bağlamda bu tür çalışmaların daha çok artması ve alana kazandırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tolga Arıcak, Siber âlem, Avatar, Çocuk, İnternet

Avatar Children of the Cyber Realm: The Present and Future of the Internet and Youth Relationship

Abstract

In this study, it is aimed to examine the book called "Avatar Children of the Cyber Realm: The Present and Future of the Internet and Youth Relationship" written by Arıcak. Thus, with this study, it is aimed to contribute to the field by making more people aware of this book. By trying to make this examination systematically, it has been tried to give theoretically integrated information about the content of the book to the reader. Arıcak, in the chapters of the book; It touches on what the "İnternet age" is, the features that make this age different from other ages, the relationship between the İnternet and the individual, family and education, and the problematic and misuse of the İnternet. As an epilogue, the book conveys to the reader the fears of young people that their bodies will turn into avatars whose bodies are in physical reality and whose souls are in cyberspace. With this book, the author makes the reader question what the İnternet brings to young people, how the problematic use of the İnternet can be reduced and how the young people can be protected from the bad effects of the İnternet, although it has many benefits. This book shows that the impact of the İnternet on this younger generation is greater and different, and what can be done better for this generation. Of course, in this context, such studies should be increased and brought to the field.

Keywords: Avatar, Cyber Realm, İnternet, Youth, Avatar Children

Giriş

Yeşilay Bilim Kurulu ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osman Tolga Arıcağ'ın büyük kısmını Harvard Üniversitesindeyken kaleme aldığını ifade ettiği “Siber Âlemin Avatar Çocukları: İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünü ve Geleceği” başlıklı eseri, 2015 yılında Remzi Kitapevi tarafından okuyucuyla buluşturulmuştur. Yazar, 2006 yılından bu yana yürütmekte olduğu çalışmalarının bir özeti olarak gördüğü kitabında amacının “internet çağını psikolojik ve pedagojik açıdan tanımlamak” olduğunu belirtmiştir.

Arıcağ'ın kitabının dili oldukça sade görünmektedir. Yazar, didaktik bir üslupla kaleme aldığı kitabında birçok araştırmaya da atıfta bulunmaktadır. Bir dizi tavsiye ile ebeveynler için bir kılavuza dönüşen kitabın hedef kitlesi öncelikle anne-babalar, daha sonra eğitimciler ve ruh sağlığı çalışanları olduğu ifade edilmektedir.

Kitap; 111 sayfa, 7 bölümden oluşmaktadır. Sayfa sayısı az tutularak verilmek istenenler öz bir şekilde okuyucuya aktarılmaktadır.

Arıcağ, kitabının ilk bölümünde, 20. yy. da yeni bir çağa; ‘internet çağına’ girildiğini belirtmektedir. Ona göre 1980’li yıllar “internet çağının” başladığı dönemdir. Bu döneme endüstri sonrası çağ denilebileceğini ifade etmektedir. Çünkü 18. yüzyılın sonrasında başlayan sanayileşme devrimi ile makineler insan yaşamına yoğun olarak girmiştir. 20. yüzyılın ise internet çağının başladığı elektronik bir devrim olduğu belirtilmektedir (s 14). Esasen yazar bu bölümde, 20. yüzyıla neden “internet çağı” olarak tanımladığının cevabını vermeye çalışmaktadır. Bu çerçevede internet çağını, önceki çağlardan farklı kılan özelliklere değinmektedir. Yazara göre internet, pek çok sektörü birçok yönden etkilemektedir ve internetle beraber dengeler, değerler ve kültür köklü değişime uğramıştır (s 15-17).

Gazzaley ve Rosen (2019)’un da “çok kısa süre içinde çok fazla değişimin yaşanacağı” bir çağa girilmekte olduğunun farklı kaynaklardan alıntılanarak temas etmektedir (s 127). Nitekim onların da belirtildiği gibi olmuştur. İnternetin gelmesiyle, toplumlarda pek çok değişim ve yenilikler görülmüştür. Özellikle psikolojik bir varlık olan insan, son yıllardaki internet kullanımındaki artışın da etkisiyle internette birçok yönden etkilenmiştir ve etkilemeye devam etmektedir. En son yapılan TUİK verilerine göre, 2020 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde internet kullanım oranı artarak %79’a ulaşmıştır (TUİK, 2020).

Kitabın ikinci kısmı “İnternet-Birey İlişkisi” başlığı altında incelenerek internet ve bilgisayar teknolojilerinin bireyi neden bu kadar çok etkilediği üzerinde durulmaktadır. Etkileşimin temel nedeni olarak internetin pek çok ihtiyacın doyurulmasına araç olması gösterilmektedir. Hatta internet, daha üst düzey varoluşsal ihtiyaçlara da cevap vermektedir. Ayrıca internet, bireyin saldırganlık ve cinsellik gibi güdülerini doyuran bir işlev de görmektedir. Bu ihtiyaçların, internet ile nasıl doyurulabileceği kitapta açıklanmaktadır (s 21-41).

Yazara göre temel güdülerden biri olan saldırganlık özellikle çevrenin etkisiyle biçimlenip form kazanmaktadır. Saldırgan ve cinsellik güdülerini oyunlarla giderilmekte, oyunlarda adam öldürme, zarar verme eylemleri zararsız görülmektedir. İnternet burada katalizör görevi görerek yıkıcı dürtülerin ifade edildiği yeni bir alan sağlamaktadır. Yazarı destekler şekilde bazı araştırmalarda özellikle şiddet içeren video oyunları ile çocukların ve gençlerin ruh halleri arasında belirgin olumsuz ilişki saptandığı ifade edilmektedir (Gazzaley, Rosen 2019: 186-187). Bazı video oyunlarının bilişsel gelişime katkı sağladığı ifade edilse de şiddet içeren video oyunlarının oyuncuların duygudaşlık düzeylerini düşürdüğü ve duyarsızlaştırdığı tespit edilmiştir (Gazzaley, Rosen 2019: 235). Bu saldırganlığı kolaylaştıran nedenlerden biri, yüz yüze gerçekleştirilen iletişimden ziyade internetin yapay bir iletişim ortamı sunmasından ileri gelmektedir (s 23-24). Miligram’ın 1961 yılında gerçekleştirdiği sosyal deneyinde de bu tespit görülmektedir. Kişilerin, birbirlerini görmediklerinde zarar verici davranışları daha kolay yapabildikleri bu deneyde de belirtilmektedir (Kağıtçıbaşı, Cemalcılar 2016: 73-82).

Cinsel güdüler de saldırganlıkla benzer şekilde internette doyum sağlayabildiği bir arena bulabilmektedir. Birçok patolojik hasta, sapkın duygularını internet aracılığıyla gidermeyi denemektedir (s 25). Öyle ki, internet kişinin gerçek kimliklerini gizlemesini sağlayarak, kirliliğini ortaya dökmelerine imkân tanımaktadır. Zira anonim kimlikler, kişinin rahatlıkla başkalarına hakaret etmesine, tehdit etmesine imkân sunmaktadır. Diğer taraftan anonimlik, kişiye sanal mahremiyet sağlaması açısından her zaman kötü olmadığı ifade edilmektedir. Çünkü kullanıcılar, anonimliliği fırsata çevirerek internet ortamında birbirleriyle daha rahat iletişim kurabilmekte ve kendilerini daha rahat ifade edebilmektedirler (s 36-37). Araştırmalar bazı insanların esas benliklerini ifade etmek için yüz yüze ortamları değil, yabancılarla çevrili internet ortamını tercih ettiklerini göstermektedir (Tosun 2019: 20).

Nitekim Tosun (2019)'da, son zamanlar da çöp çatan sitelerine üye olma oranındaki artışa dikkat çekmektedir (s. 135-137). Cinsel davranışlar, arkadaş bulma sitelerinde toplum tarafından daha kolay kabul görmektir. Nitekim internet insanın içindeki yıkıcı yönünü daha kolay ortaya çıkarabilmektedir. Sürekli bu sitelerde zaman öldürme daha sonra sanal seks bağımlılığına da dönüşebilmektedir (Arıcak 2015: 24-26).

Arıcak'a göre sosyal medya, bloglar, web siteleri kişilerin benliklerini tekrar var ettikleri ortamlardır. İnternet sayesinde kişi, var olup anlam bularak aynı zamanda ilişki kurma ihtiyacını değer görerek karşılamaktadır (s 32-34). Benlik kavramı, bireyin kendisine bakış açısını, kendisi ile ilgili algılamaları ve bireysel hedefleri, ihtiyaçları ve kimliklerinin zihninde nasıl temsil ettiğine odaklanmaktadır. Yani kişinin kendilik algısıdır (Aydın 1996). Sosyal medya kişilerin kendilerini görebileceği ve hatta kafalarındaki ideal kimlikleri oluşturarak kendilerini tekrar kurguladıkları ortamlar sunmaktadır. Çünkü Sayar ve Yalaz (2016)'ın da belirttiği gibi bireyler, mevcut kimlikleriyle var olmak istememektedir. Bu yüzden yeni bir ideal ego bulma arayışına girmektedir.

Yazar kitabının üçüncü bölümünde "İnternet-Aile İlişkisini" ele almaktadır. İnternet, aile ilişkilerini de etkilemektedir. Keza ebeveynler çocuklarıyla artık daha az vakit geçirmektedir (s 42-48). Gazzaley ve Rosen (2019)'ın da değindiği gibi ebeveynler ve çocuklar, birlikte fakat yalnız oturmaktadır. Ebeveynler çocukların boş vakitlerinde onlara eşlik etmek yerine telefonlarıyla ilgilenmekte ve duygusal olarak çocuklarıyla iletişime geçememektedirler. Bu yüzden çocuklar, fiziksel olarak orada fakat zihnen başka yerde olan dikkati dağınık ebeveyn tehlikesiyle karşı karşıyadır (s 118).

Yazar kitabın "İnternet-Eğitim İlişkisini" ele aldığı dördüncü bölümde 'Çocukların eğitiminde teknoloji kullanımı nasıl olmalıdır?' sorusuna cevap bulmaya çalışmakta ve burada yer yer sorular sorarak okuyucu düşünmeye yönlendirmektedir. Eğitimcileri ve ruh sağlığı çalışanlarını 'Neler yapılabilir?' konusunda çalışmaya teşvik ederek araştırmacılara çalışılması gereken pek çok konuda fikir vermektedir. Yeni oluşturulacak sosyal politikalar da, sosyal medya etkisinin de göz önüne alınması vurgulamaktadır. Çocukları bilgisayarla tanıştıran yakınlaştırmadan önce alınması gereken önlemler sıralanmaktadır (s 49-61).

Arıcak, kitabın beşinci bölümünü "Problemlerli İnternet Kullanımı" başlığı altında ağırlıklı olarak internet bağımlılığı konusunu ele almakta ve bir şeye davranışsal olarak bağımlılık diyebilmek için olması gereken koşulları

sıralamaktadır. Bu yüzden yazar, “Problemlerli internet kullanımına karşı ebeveyn olarak neler yapabilir?” sorusunu burada cevaplandırmaya çalışmaktadır (s 62-73). Amerikan Pediatri Derneği erken yaşlarda televizyon izlemenin sonraki yıllarda dikkat sorununa yol açtığını ve iki yaşın altındaki çocukların uzak tutulması gerektiğini tavsiye etmektedir. Bazı araştırmacılar da, teknolojik aletlerin Çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini; psikolojik güçlükler, psikolojik uyum bozukluğu, duygusal ve ailevi sorunlar, sosyal ilişkiler, dürtüsellik ve dikkat, obezite gibi başlıklar altında toplamaktadır (Gazzaley, Rosen 2019: 175-177).

Kitabın altıncı bölümü olan “İnternetin Kötü Kullanımı” başlığında “siber zorbalığa” değinilmektedir. “Siber zorbalık” birçok yönden ele alınmakta, mağdur ve zorba açısından durumu detaylıca ortaya konulmaktadır (s 88-105). Arıcak’ın, çocuklarda farkındalık oluşturma zorba davranışların önüne geçilmesinde önemli olduğunu bu kısımda vurgulanmaya çalışması dikkat çeken bir noktadır. Çünkü bir çocukta oluşturulabilecek farkındalık, diğer çocukları da etkileyebilmektedir.

Yazar, son sözde yeni neslin bedeni fiziksel geçeklikte ruhu siber uzaya olan avatarlara dönüşmesinden korktuğunu dile getirerek endişelerini aktarmaktadır. Avatar, sanal dünyada bizim yerimize geçen karakterler ve temsili kişilikler olarak tanımlanmaktadır (s.108).

Hinduizm’de avatara terimi, tanrının veya metafizik varlıkların bir takım amaçları gerçekleştirmek için farklı varlık için insan veya hayvan formlarına bürünerek yeryüzüne inişlerini ifade etmektedir (Maghad 213; Parrinder 19-20; aktaran Kutlutürk 2015). Bu kavramın daha sonra bilgisayar oyunlarında kullanılan karakterleri tanımlamak için kullanıldığı görülmektedir. Çocuklar değer kazanabilmek için hayali bir avatar sembolüne ihtiyaç duymaktadır. Avatarlar, eksikliklerin telafisini sağlayarak gerçek yaşama alternatif sunmaktadır (Tosun 2019: 31). Yaratılan avatarların Frankenstein’a dönüşme tehlikesinin de olması yazarın endişelerini yansıtmaktadır. Çünkü kişi, sanal âleme dalarak bir süre sonra gerçeği tam olarak hissedememekte, avatarlar giderek daha önemli hale gelmektedir. Sayar ve Yalaz (2016); internette kimlik oyunlarına katılmayı psikodramaya katılmaya benzeterek aynı karakterle uzun süre oyun oynayan kişinin o karakterin özellikleriyle kendini özdeşleştirmesinden bahsetmektedir.

Sonuç olarak İnternet Çağı ve teknolojik gelişmeleri insanların gelişim dönemlerini şekillendirmekte ve şekillendirmeye devam edeceği görünmektedir. Bu yüzden internetin genç kuşaklara etkisi daha fazla ve daha farklı olacağı ifade edilebilir. Yazar, ‘İnternetin bizlere pek çok getirisi varken, götürüsü ne kadardır?’

sorusu okuyucuya sormakta ve geçerli bir cevap aramaktadır. Böylece sadece internetin getirdiği kolaylıkları ve avantajı gören topluma, çocuklarda neleri götürdüğünü de göstermeye çalışmaktadır. Pek çok işimizi kolaylaştıran hazinede vazgeçmek yerine; internetin kötü kullanımın nasıl azaltılabileceğini, çocukların internetin zararlarından nasıl korunabileceğini ve bu konuda nelerin yapılabileceğini okuyucuya sordurmaktadır. Kuşkusuz bu bağlamda daha çok çalışılması gerekmektedir.

Kaynakça

Arıcak, T. (2015). Siber Âlemin Avatar Çocukları: İnternet ve Gençlik İlişkisinin Bugünün ve Geleceği. İstanbul. Remzi Kitapevi.

Aydın, B. (1996). Benlik Kavramı ve Benlik Şemaları. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(8), 41–47.

Gazzaley A., Larry D. R. (2019). Dağınık Zihin: İleri teknoloji Dünyasında Kadim Beyinler. Metis Yayınları

Kağıtçıbaşı Ç., Cemalcılar Z. (2014). Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar. Evrim Yayınevi.

Kutlutürk C. (2015). Hinduzim'e Göre Tanrı Vişnu'nun Yeryüzünde Bedenlenmesinin (Avatara/Hulul) Temel Nedenleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 55(1), 141-160.

Sayar K., Yalaz B. (2016). İnternet Çağında Aşk ve İstirap: Sanal Aşk. Kapı Yayınları.

Maghad, K. N. (2001). Prasad. Şri Vişnu Aur Unke Avatara. Vani Prakaşan.

Parrinder, G. (1970) Avatar and Incarnation The Divine in Human Form in the World's Religions. Oneworld Publications.

Tosun L.P (2019). "Sanal" Ortamda "Gerçek" Kişiler: Sosyal Ağlar ve Sosyal Psikoloji. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

TUİK. (2020, 25 Ağustos). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679)